

MISKOLCI EGYETEM

ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI KAR

BÜNTETŐJOGI ÉS KRIMINOLÓGIAI TANSZÉK

SOROZATGYILKOSSÁGOK, GYILKOSSÁGSOROZATOK

SZAKDOLGOZAT

Konzulens: Csemáné Dr. Váradi Erika
Egyetemi docens

Készítette: Koncsol Csilla
Igazságügyi igazgatás BA

Miskolc, 2015.

UNIVERSITY OF MISKOLC

FACULTY OF LAW

DEPARTMENT OF CRIMINAL AND CRIMINOLOGY LAW

SERIAL KILLER, KILLER SERIAL

THESIS

Consultant: Csemáné Dr. Erika Váradi
Reader
Administration

Author: Csilla Koncsol
BA in Judicial System

Miskolc, 2015

Tartalomjegyzék

Bevezetés	1
1./ Az emberölés büntetőjogi aspektusai	2
2./ Az emberölés a kriminológia tükrében.....	4
3./ Az emberölés szociológiai megközelítésben	5
4./Definiálás és fogalmi elhatárolás.....	6
4.1. Sorozatgyilkosság, gyilkosságsorozat.....	6
4.2.Tömeggyilkosság	7
5./ Hogyan „születik” a sorozatgyilkos?.....	9
6./ A sorozatgyilkosok sajátosságai	12
6.1. Fizikai megjelenés.....	13
6.2. Társadalmi beilleszkedés	13
6.3. Pszichikai előzmények	14
6.4. Bűnügyi előzmények /nyilvántartott bűnözők/	14
6.5. Szakmai beilleszkedés.....	14
6.6. Sajátos érzések	14
6.7. Az áldozathoz fűződő személyes viszonyulás	15
7./ Motivációs csoportok.....	15
7.1. A látnok.....	15
7.2. A küldetéstudatos	16
7.3. Az élvhajász	17
7.4 A hatalomittas	17
7.5 A profitorientált.....	18
7.6. Női sorozatgyilkosok	18
7.6.1. A halál angyalai.....	18
7.6.2. A fekete özvegyek	19
8./ Indítékok	20
8.1. Szélsőséges átélések utáni vágy	20
8.2. Erős törekvés a hatalomvágy kiélésére	22
8.3. Népszerűség a médiában	23
8.4. Gőgös önimádat	24

8.5. Testük revitalizálása.....	25
8.6. Törvények tagadása.....	26
9./ Elkövetési módok	26
9.1. A szervezeten gyilkolók - fegyelmezettek	26
9.2. Szervezetlen gyilkolók - fegyelmezetlenek	28
10. / Női sorozatgyilkosok további jellemzői	29
11./ Sorozatgyilkos párok	31
11.1. Nő – férfi páros	32
11.2. Férfi- férfi páros	32
11.3. Nő- nő páros	33
12./ Férfi és női elkövetők összehasonlítása	33
12.1. A tett végrehajtásában rejlő különbségek	33
12.2. Viselkedésbeli különbségek	34
12.3. Áldozataik	34
12.4. Motívumok.....	34
12.5. Hasonlóságok	34
Összegzés.....	35
Bibliográfia	36
Internetes források listája.....	37
Felhasznált jogszabályok	38
Fényképmelléletek	39

Bevezetés

„Ne ölj! – mondja a Tízparancsolat, az egyik legrégebbi erkölcsi és vallási előírás törvénye. Az emberi élet egyszeri és megismételhetetlen, az emberölés a letragikusabb következményekkel járó, örökre jóvátehetetlen bűn. Az emberiség történetéhez mégis elválaszthatatlanul hozzátartoznak, és azt formálták, formálják is az élet kioltását eredményező cselekmények, amelyek megítélése, elkövetési módjai, motívumai és az elkövetők felelősségre vonásának formái a konstans jellemzők mellett koronként, a történelmi, társadalmi, gazdasági viszonyok, az adott kor-szellem, társadalmi környezet függvényeként számos eltérő jellegzetességet is mutatnak.”¹

A szakdolgozat témáját adó jelenség mind büntetőjogi, mind kriminológiai, és szociológiai vonatkozása szerint is érdekes. A hétköznapi embereket magával ragadják az elkövetők megrázó tettei, az elkövetések rejtélyes körülményei. A sorozatgyilkosok olyan emberek, akik a mindennapiság álarca mögé bújtatják borzalmas tetteiket. A témaválasztásomban engem egy igaz történeten alapuló film motivált, ami a Zodiákus néven elhíresült sorozatgyilkosról szólt.

A kutatómunka során kaptam igazán kedvet a téma feldolgozásához, amikor is egyre mélyebbre ásva levontam azt a következtetést, hogy a sorozatgyilkosságok okai, az elkövetőkben kialakult indíték, több összetevős, sokrétű kérdéskör, amit több szempontból kell vizsgálni.

Ezen szempontok figyelembevételével szakdolgozatom összeállításában törekedtem az összefüggések értelmezhetőségére, a pontosságra, a hitelességre, illetve az alapvető fogalmak definiálására.

Konkrét személyeken és megtörtént eseteken keresztül hozok példát az elkövetőkre és áldozataikra, melyek által részletezem a gyilkossághoz vezető utat, a személyiségből adódó módszereket és a büntettek kimenetelét.

A szakdolgozat fő célkitűzése annak körülhatárolása, hogy kiből lesz sorozatgyilkos, milyen hatások táplálják a tüzet, azt a személyiségzavarral küzdő egyént, melynek hatására képes érzelmi ellenhatás nélkül egy embertársának életét kegyetlenül és érzéketlenül elvenni.

¹ Faragó Ottó: Magyar sorozatgyilkosok (1900-2012) Oriold és Társai Kft. Budapest, 2012 333.o.

1./ Az emberölés büntetőjogi aspektusai

Egy embertársunk életének kioltása erkölcsi és vallási normát sértő, társadalmilag és jogilag is elítélendő viselkedésforma. Utóbbi esetben – a büntetőjogi tilalmazás okán - már bűncselekményről beszélünk, tehát olyan cselekményről, amelyet a törvény büntetni rendel.

Az első magyar nyelvű, átfogó büntetőjogi szabályozást a Csemegi-kódex, mint törvénykönyv tartalmazta, mely az 1878. évi V. törvénnyel lépett hatályba. Általános része 1951-ig, különös része pedig 1962-ig maradt hatályban. A kódexben a legsúlyosabb bűncselekmények közé tartozott az emberölés. Eszerint aki szándékos emberölést követett el, azt 10-15 évig terjedő fogházra ítélték, aki pedig előre megfontolt szándékkal követetett el emberölést, azt halálbüntetéssel sújtották.

Ma a jogalkotó a büntetőjogról szóló 2012.évi C. törvény² (továbbiakban Btk.) XV. fejezetén belül, Az élet, a testi épség és az egészség elleni bűncselekmények körében határozta meg az emberölést és annak minősített eseteit. A Btk. szerkezeti felépítése is mutatja a jogalkotói akaratot, és szándékot, mivel a különös törvényi tényállások rendszerét a cselekmények társadalomra veszélyességének foka alapján állították össze, és az emberiség elleni, illetve a háborús bűncselekményeket követő fejezetben az első törvényi tényállásként fogalmazták meg az emberölést büntető normát.

Btk. 160. (1) *Aki mást megöl, büntett miatt öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*

(2) A büntetés tíz évtől húsz évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztés, ha az emberölést

a, előre kitervelten,

b, nyereségvágyból,

c, aljas indokból vagy célból,

d, különös kegyetlenséggel,

e, hivatalos személy vagy külföldi hivatalos személy sérelmére, hivatalos eljárása alatt, illetve emiatt, közfeladatot ellátó személy sérelmére, e feladatának teljesítése során, továbbá a

² 2012.évi C. törvény A Büntető Törvénykönyvről

hivatalos, a külföldi hivatalos vagy közfeladatot ellátó személy támogatására vagy védelmére kelt személy sérelmére,
f, több ember sérelmére,
g, több ember életét veszélyeztetve,
h, különös visszaesőként,
i, tizennegyedik életévét be nem töltött személy sérelmére,
j, védekezésre képtelen személy sérelmére vagy
k, a bűncselekmény elhárítására idős koránál vagy fogyatékoságánál fogva korlátozottan képes személy sérelmére
*követik el.*³

A bűncselekmény jogi tárgya az emberi élet, azaz a másik ember élete. Az emberölés az ember biológiai létezése ellen irányul.

A bűncselekmény passzív alanya az élő ember.

Az emberölés elkövetési magatartása mind tevéssel (aktív magatartás), mind mulasztással (passzív magatartás) megvalósulhat. A Btk. a halált előidéző magatartások felsorolását nem tartalmazza, hanem az eredményre helyezi a hangsúlyt. *„Az emberölés elkövetési magatartása a tényállásszerű eredményre, azaz a halál előidezésre alkalmas legkülönbözőbb emberi tevékenység vagy annak bekövetkezését meg nem akadályozó mulasztás. Tipikus az aktív elkövetési forma. Ebben az esetben az elkövető az aktív magatartásával indítja el azt a folyamatot, amely a halálos eredményhez vezet.*

Az emberölés materiális deliktum, tehát eredmény bűncselekmény. Tárgyi oldalon a tényállásszerű elkövetési magatartás és az eredmény között vizsgálni kell az okozati összefüggést.

*A bűncselekmény alanya bárki lehet.”*⁴

Az elkövetéshez komoly, esetenként 10 évtől 20 évig terjedő, vagy akár életfogytig tartó szabadságvesztéssel is fenyegeti az elkövetőt, attól függően, hogy a tényállásban megfogalmazott bűnös magatartások melyikét merítette ki a bűncselekmény elkövetésekor. Az emberölés büntetnének egyik minősített, súlyosabban értékelt esetét képezi az úgynevezett több emberen elkövetett emberölés, amelyért a jelenleg létező legsúlyosabb szankció, a tényleges

³ 2012.évi C. törvény A Büntető Törvénykönyvről

⁴ Csemáné Váradi Erika-Gilányi Eszter- Görgényi Ilona- Gula József- Jacsó Judit- Lévay Miklós- Sántha Ferenc: Magyar Büntetőjog Különös részi ismeretek Miskolci Egyetemi Kiadó, Miskolc, 2014 13.o.

életfogytig tartó szabadságvesztés is kiszabható. Büntetőjogilag ez független attól, hogy az elkövető vagy az elkövetők milyen módon hajtották végre a bűncselekményt.

A több ember sérelmére elkövetett emberölés (160. § (2) bekezdés f) pont) úgynevezett összefoglalt bűncselekmény (delictum complexum).

E törvényi egység megállapításának nem feltétele a szándékegység, továbbá az sem, hogy az ölési cselekményeket azonos időben vagy helyen kövessék el.

A több ember sérelmére elkövetett emberölés megállapításának előfeltételei a következők:

- legalább két szándékos emberölés
- az ölési cselekmények azonos tényállásba ütközzenek
- elbírálásuk egy eljárásban történjen⁵

2./ Az emberölés a kriminológia tükrében

A kriminológia alapvetően a bűncselekmények halmazával, azaz a bűnözéssel, mint társadalmi jelenséggel és a konkrét bűncselekménnyel, mint egyedi jelenséggel foglalkozó társadalomtudomány.

„Az élet olyan nagy kérdései, mint a születés és a halál, különösen a természetellenes halál – ezen belül is az emberölés – évezredek óta foglalkoztatják a nagy gondolkodókat, írókat, az emberi jogok harcosait és a bűnügyi tudományok művelőit. Már nagyon régi felismerés, hogy az emberölés a legrámaibb következményekkel járó, örökre jóvátehetetlen bűncselekmény.”⁶

A kriminológia kialakulása kezdetén rendkívül elterjedtek voltak a biológiai ismérveken alapuló elsősorban kriminálantropológiai oksági elméletek. Többféle, az egyénben rejlő okokat fókuszba állító elmélet létezik. A biológiai tényezőket magyarázó koncepciókat mélyebben vizsgálva megállapítható, hogy már a legrégebbi időkben is akadtak, akik vélelmezték, hogy a „rosszra született” egyéniségnek külső jegyei is vannak.

A kriminológia első művelői kísérletet tettek arra, hogy az egész büntető felelősségi rendszer az elkövető személyi tulajdonságainak értékelésére épüljön.

„Arisztotelész például a koponya alakja és a szellemi képességek között vélt összefüggéseket felfedezni”.⁷ Hasonló megállapításokat tett Cesare Lombroso olasz kriminológus is, aki szerint,

⁵ Csemáné Váradi Erika-Gilányi Eszter- Görgényi Ilona- Gula József- Jacsó Judit- Lévay Miklós- Sántha Ferenc: Magyar Büntetőjog Különös részi ismeretek Miskolci Egyetemi Kiadó, Miskolc, 2014 11-16.o.

⁶ Bakóczy Antal: Az emberölés Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó Budapest 1984 15.o.

⁷ Bakóczy Antal: Az emberölés Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó Budapest 1984 255.o.

a született bűntettesek - így gyilkosok - hajlamait tükröző külső személyiségjegyek már gyermekkorban felfedezhetőek. Lombroso és követői annak bebizonyítását kísérelték meg, hogy a gyilkosok jellegzetességei között nagyobb arányban mutathatók ki atavisztikus és maradványtulajdonságok, mint (pl. a magas termet, durva arcifejezés, gyéren növő szakáll) mint a lakosság más részei körében.⁸ Ezek a megállapítások soha nem nyertek tudományos igazolást, mégis burkoltan és visszatérően korunkban is felbukkannak egyes kriminológusok munkáiban.

Megállapítást nyert, hogy az élet ellen irányuló bűncselekmények oksági háttere igazán csak azok összes előzménye, az öléshez vezető utat befolyásoló tényezők, valamint a tettes- áldozat viszonya alapján ismerhető meg.⁹

Mégis mi lehet az indíték, a motiváció a sorozatban elkövetett gyilkosságok esetében, és vajon létezik e olyan tényező amely megállíthatja az elkövetőt embertársa életének kioltásában?

Fellelhetők e bizonyos összefüggések – például a kor, nem, nemzetiség, szocializálódás körülményei tekintetében - az egyes bűnelkövetők között?

Ezekre a kérdésekre kerestem a választ.

3./ Az emberölés szociológiai megközelítésben

Fontosnak tartom ebből az irányból is szemügyre venni a témát, hiszen a szocializálódás eredményeként alakul ki az egyén személyisége. A folyamat, amelyen keresztül megy ahhoz, hogy megszerezze a szükséges képességeket, ismereteket a felnőtté váláshoz, nagyon fontos befolyásoló tényezője a későbbi, már kialakult személyiségnek.

Az élet elleni bűncselekmény tettesének személyiségformálódását, akarat-elhatározása végső kialakulását, illetőleg az emberölés elkövetését a legkülönbözőbb kedvezőtlen makro- és mikrokörnyezeti hatások alakítják.

„A személyiség fejlődésében a motívumok és célok kialakulásában szerepet játszó külső körülmények szociológiai szempontból makro- és mikrokörnyezetiekre oszthatók. Az embert körülvevő társadalmi körülmények egész rendszerét makrokörnyezetnek, míg a közvetlen fizikai környezetet és az emberi kapcsolatokat mikrokörnyezetnek nevezzük.

Az ember tehát nem függetlenítheti magát az őt körülvevő környezeti hatásoktól.

A megismert és feltárt körülmények néhány csoportja:

⁸ Bakóczy Antal: Az emberölés Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó Budapest 1984 256.o.

- az elkövető kedvezőtlen gyermekkori szociális helyzete
- az előzővel szorosan összefüggő hátrányos gyermekkori nevelkedési körülmények
- az elkövető megoldatlan felnőttkori szociális viszonyai
- az elkövető instabil társadalmi státusza
- az elmaradott műveltségi, szellemi, tudati szint”¹⁰

Az élet elleni bűncselekmények elkövetőit a szocializáltság foka szerint három típusba soroljuk. Megkülönböztetjük a szocializált, gyengén szocializált valamint az antiszociális elkövetőket. Külföldi és hazai empirikus tapasztalatok egyaránt igazolják a hibás szocializációs folyamat emberölési cselekmények hátterében játszott kiemelkedő szerepét.

„A hibás szocializáció következményeként a feszültségek felhalmozódása, szélsőséges agresszív cselekményekben való kirobbanása és levezetése az esetek nagy többségében nem egyik napról a másikra történik és az ölési cselekmények motívuma sem egyik pillanatról a másikra alakul ki.”¹¹

4./ Definiálás és fogalmi elhatárolás

A téma feldolgozása során felmerülhet a kérdés, hogy mi a különbség a szakdolgozat címét adó sorozatgyilkosság, gyilkosságsorozat fogalmak között? Továbbá, hogy szükséges e ezen túlmenően a különbözőség jegyeit vizsgálni, illetve összevetni a tömeggyilkosság, és az ámokfutás kategóriát?

A kutatómunka során érhetővé és világossá vált számomra, hogy ezek a meghatározások több ponton is fontos eltéréseket mutatnak, amiket mindenképpen el kell különíteni egymástól a pontos értelmezés céljából.

4.1. Sorozatgyilkosság, gyilkosságsorozat

Sorozatgyilkosnak azt nevezzük, aki három vagy több embert öl meg különböző időpontokban. A gyilkosságok között általánossággal megállapítható, hogy van egy nyugalmi időszak, melyet érzelmi lehűlésnek is neveznek. Ez a periódus tarthat napokig, hetekig, hónapokig vagy éppen évekig is.¹²

¹⁰ Bakóczy Antal: Az emberölés Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó Budapest 1984 285.o.

¹¹ Bakóczy Antal: Az emberölés Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó Budapest 1984 346.o.

¹² <http://www.ajk.pte.hu/files/file/doktori-iskola/kulcsar-gabriella/kulcsar-gabriella-vedes-ertekezes.pdf>

„A sorozatgyilkosról általánossággal megállapítható, hogy fehér, heteroszexuális férfiak, akik a húszas és harmincas éveikben járnak. A gyilkosok egy része bonyolult fantáziavilágban él, amelyet maga épít, az ebből való kitörés a csúcspont, amit az első gyilkosság jelez. Áldozataik között lehetnek nők, férfiak, gyerekek egyaránt.”¹³

Kutatásaim során arra az álláspontra jutottam, hogy a gyilkosságsorozat fogalmilag nem különíthető el ténylegesen a sorozatgyilkosságtól, mivel nincsenek olyan szempontok, amelyek segítenék egymástól megkülönböztetni a két definíciót. Ez a magyarázata annak, hogy általában egymás szinonimájaként használják azokat.

Véleményem szerint ide tartozóan említést kell tenni a tömeggyilkos fogalmát illetően, és ebből következően magyarázni kell azokat a tényezőket, amelyek alapján megkülönböztethetővé válik a sorozatgyilkostól.

4.2. Tömeggyilkosság

Ennek a jelenségnek a megvalósítója olyan bűnelkövető, aki egy vagy - rövid időn belüli - több cselekedettel több embert öl meg.

Az egyetlen cselekedet gyakori példája a nyilvános helyen történő bombaelhelyezés. Ezen túl ide sorolhatjuk még a különböző robbanóanyagokat, lőfegyvereket vagy mérget, ami lehet gáz vagy folyékony halmazállapotú is.

Mivel a több ember sérelmére elkövetett emberölésnek több fajtáját különböztetjük meg, így fontosnak tartom azok bizonyos szempontok szerinti elhatárolását és táblázatba foglalását.

	Sorozatgyilkos	Tömeggyilkos	Ámokfutó
Az elkövető neve	Túlnyomó többségben férfi.	Túlnyomó többségben férfi.	Túlnyomó többségben férfi.
A tett tervezettsége	Módszeresen dolgozza ki tervét, aminek az a célja, kiléte titokban maradjon.	Kidolgozott tervek alapján történik az elkövetés.	Hónapokig, vagy esetleg évekig készül a tett elkövetésére.

45-47.o. (2015.04.02.)

¹³ www.mayhem.net/Crime/serial.html (2015.04.02.)

A tett motivációja	Leginkább szexuális indíttatás jellemzi az elkövetőt, de sokszor az áldozatok feletti korlátlan hatalmat akarja átélni.	Politikai etnikai vagy vallási fanatizmusból eredő terrorizmus jellemzi az elkövetőt. Szervezett bűnözés, bandaháború, véres diktatúra és tömeges irtás a mozgatórugó.	Egyéni motiváció, amely keveredhet politikai okokkal, de valójában csak az elkövető pszichés állapotáról szól a cselekmény. A valódi motiváció mindig az egyén megoldatlan feszültségeiből fakad.
A tett időbeli jellemzői	Napok, hetek, hónapok vagy akár évek is eltelhetnek a gyilkosságok között.	Célja véghezviteléig tart.	Tette egyszeri, végítélet jellegű. Nyugalmi periódus nélküli.
Az áldozatok száma	Egyszerre általában egy áldozatot szed, összességében viszont az áldozatok száma bármennyi lehet.	Az áldozatok száma általában nagy, hiszen a tervet úgy készíti el, hogy tömegeket tudjon irtani.	Nincs korlát. Annyi áldozatot szed, amennyit tud, amennyi éppen az adott helyen és időben jelen van.
Elkövetés eszköze, módja	Közvetlen ölési módszereket használ. (fojtogatás, kés, kínzó eszközök)	Eszköze leginkább bomba, robbanóanyag, lőfegyver, mérges gáz.	Eszköze legtöbbször lőfegyver vagy bomba. A cselekmény gyorsan zajlik le, a lényeg a minél több áldozat.

1. táblázat: A sorozatgyilkos, a tömeggyilkos és az ámokfutó összehasonlítása¹⁴

¹⁴ <http://www.ajk.pte.hu/files/file/doktori-iskola/kulcsar-gabriella/kulcsar-gabriella-vedes-ertekezes.pdf> 45-47.o (2015.04.02.)

A fent felsorolt kategóriákat elemezve a tömeggyilkos meghatározásával azonosítanám a vonatgyilkosként emlegetett Matuska Szilvesztert, a biatorbágyi merénylet.

1931.szeptember 13-án 00 óra 20 perckor felrobbantotta a biatorbágyi viaduktot, aminek következtében a rajta haladó vonat hat kocsival együtt a mélybe zuhant. A szerencsétlenség következtében 22 ember vesztette életét, és 17-en sérültek meg. A bűncselekmény elkövetője a 39 éves bécsi kereskedő, aki hetekig játszotta a megmenekült utas szerepét. A nyomozás során kiderült, hogy ő követte el az ausztriai és németországi robbantást is.

Tettének leglényegesebb eleme az emberekkel teli vonatok lerombolása volt. Gyilkolási ösztönét önmagáról másokra akarta irányítani. Ezért a tömeggyilkosságot úgy is tekinthetjük, mint egy önvédelmi készítés részét. A vonat utasai többnyire ismeretlen személyek voltak számára. A kriminológusok még sokáig vitatták azt a kérdést, hogy vajon épelméjű volt-e, és, hogy mi volt az indíték e borzalmas tett elkövetésére. A tárgyalás végén keresztet vetett és ezt mondta: - „Sajnálom, hogy megtettem, de valami ellenállhatatlan befolyás alatt cselekedtem.”¹⁵

5./ Hogyan „születik” a sorozatgyilkos?

A szakdolgozat címéből adódóan a sorozatgyilkos kategóriát kell kifejtennem.

Mint minden személyiség kialakulása a sorozatgyilkosé is a gyermekkorban kezdődik. Ebből következik, hogy a vizsgálódást ezen a szinten kell kezdeni.

A sorozatgyilkosok életrajzát olvasva megállapítottam, hogy az egyik leggyakoribb közös vonás a zaklatott gyermekkor.

Egyes esetekben már ekkor megmutatkozhatnak bizonyos figyelmeztető jelzések azzal kapcsolatban, hogy a bántalmazott gyerekek sérült a személyisége, és olyan irányba indult el a lelki fejlődése, amelynek beláthatatlan következményei lehetnek. Ilyen jel lehet például a gyűjtögetés, vagyis a dolgok elpusztítása fölött érzett végtelen öröm, továbbá az állatkínzás, ami kifejezetten akkor figyelemfelkeltő, ha a szadizmus emlősállatokra vagy madarakra irányul. Például megsérült madár szárnyának a kitörése, macskák megfojtása, megcsonkítása, megkínzása.

A harmadik ilyen szembeötlő jel az ágybavizelés, amely a felnőttkorig elkíséri a rémeivel küzdő embert.

¹⁵ Norman Lucas: Szexgyilkosok, Új vénusz lap- és könyvkiadó Budapest, 1994 22-23.o.

Ezt a három jelet MacDonald-hármasként nevezik, vagyis a „*red-flag triád*”, melyet 1963-ban fedeztek fel, de egyes kutatók mai napig kétségbe vonják helyességét.¹⁶

David Berkowitz, a „Sam fia” néven elhíresült kéjgyilkos, aki 6 embert ölt meg New York-ban, rendszeresen kínozta meg apró állatokat, és számtalanszor követett el kisebb gyújtogatásokat, mielőtt sorozatgyilkossá vált. A tüzek izgalomba hozták a férfit. A gyilkosságokon kívül nem voltak sikerei, barátai sem voltak. Születése után örökbe adták, amiről 21 éves koráig nem tudott. 13 éves korában nevelőanyja meghalt, nevelőapja új feleségét nem szerette, ettől kezdve gyermekkorától egyre feszültebb és boldogtalanabb lett.¹⁷

A sorozatgyilkosságok okainak tradicionális magyarázatai közé soroljuk tehát a gyermekkori abúzust, a genetikát, a megélt traumákat és a társadalmi igazságtalanság érzékelését, elszenvedését. Ezekből néhányat mindannyian átélünk, viszont a nyitott kérdés az a morális kontroll. Kifejezetten motiválja őket a hatalmi és a szexuális kényszer. Mindenre alkalmatlannak érzik magukat, azáltal, hogy bűncselekményt követnek el, ellensúlyozni próbálják ezeket az érzéseket, valamint a hatalom és bosszú érzete is felerősödik bennük. Mivel általában a gyilkosságok megfélemlítik a lakosságot, az elkövető még több hatalmat érez a kezében, ezáltal valamilyen fokú kielégüléshez jut.

Andrej Romanovics Csikatio vagyis a rosztovi rémként elhíresült szovjet sorozatgyilkos életrajzában olvasható, hogy a háború ideje alatt élte gyermekkorát, így szembesülhetett közelről a halottakkal és a halállal.

Csikatio gyermekkorát nagy részét egyedül, fantáziavilágban töltötte. A többi gyerek gyakran kigúnyolta őt ügyetlenkedése és érzékenysége miatt. Az édesanyja halála után ölte meg első áldozatát, ekkor 14 éves volt.¹⁸

Ennek következményeként már elképzelhető az a kialakult lelki kényszer, hogy a megalázott szerepből kitörve ők kerüljenek hatalomra, valamint, hogy az egykor elszenvedett bántalmazásokat „továbbadják”.

Tehát a gyilkossághoz vezető első lépcsőfok a képzelet, hiszen gondolatban már ott megvalósul a cselekmény, amely előbb vagy utóbb átültetésre kerül a valóságba.

¹⁶ Péró Eszter: Egy sorozatgyilkos elméje Arsboni jogi folyóirat 2014.09.03.

Online: <http://www.arsboni.hu/egy-sorozatgyilkos-elmeye.html> (2015.04.02.)

¹⁷ <https://www.psychologytoday.com/blog/wicked-deeds/201501/visionary-serial-killers-are-driven-inner-demons> (2015.03.30.)

¹⁸ <http://www.sorozatgyilkosok.hu> (2015.03.30.)

A képzelőerő szerepe nagyon fontos az elkövető fejlődésében. A képzelődés gyakran már gyermekkorban, kamaszkorban kezdődik, fantáziadús ábrándozásai a gyilkosságok köré csoportosulnak, valamint jellegzetes elemek is megjelennek, amelyek később a valódi tetteiknél is feltűnnek, ugyanis a legtöbb ismert sorozatgyilkosnak kegyetlenül nehéz, hányatott gyermekora volt, amely során megalázták és általában szexuálisan is bántalmazták.

Theodore Robert Cowell (Ted Bundy) - aki 30 nőt gyilkolt és erőszakolt meg- azt olvashatjuk, hogy Bundy biológiai apja sosem ismerte el fiát. Nem sokkal születése után Ted és anyja visszaköltözött a szüleihez Philadelphiába.

A fiú 23 éves koráig úgy tudta, hogy az anyja a nővére, nagyszülei pedig a szülei. Ezt azért találták ki, hogy anyját megvédjék a nyert kritikáktól, mivel nem volt férjhez. Bundy fiatalon félénk volt, és önbizalom-hiánnyal küzdött, emiatt nem tudott kapcsolatokat kialakítani, ami miatt az iskolában csúfolták, gúnyolódtak rajta.¹⁹

”A kérdés most már ez: a betegség szüli-e a büntettet, vagy magának a büntetnek sajátos természetéből következik, hogy mindig együtt jár valami beteges folyamattal?”
(Dosztojevszkij)²⁰

„Valószínűleg nem létezik olyan sorozatgyilkos, aki szerető szülők egészséges gyermekeként jutott volna át élete első évtizedén.” Olvashatjuk a legtöbb ezzel a témával foglalkozó cikkben. Véleményem szerint ez a megfogalmazás nem egészen pontos, nem mindig fedi a valóságot, hiszen a kiváltó ok vizsgálata ennél bonyolultabb.

Nem minden hányatott sorsú gyermekből válik sorozatgyilkos, de a sorozatgyilkosok túlnyomó része hányatott gyermekként élt meg.

Általánossággal megállapítható, hogy többnyire az életrajzukban a gyermekkorukról szóló bevezetésben fellelhetőek bizonyos megélt traumák, amelyekből egyenesen következtetni lehet a torzult személyiség kialakulására, ez azonban nem dogmatikus.

A már említett szocializálódás körülményei nagyon meghatározóak e szempontból. Az egyén személyiségének kialakulásában a család mellett az iskolának is kiemelkedő jelentősége is. Ugyanis egy gyermek szocializálódása már az óvodában elkezdődik, és később az iskolában folytatódik. Tehát az iskolatársak részéről is érheti a gyermeket olyan trauma, megaláztatás, ami kiváltó oka lehet egy későbbi gyilkosságnak, sorozatgyilkosságnak.

¹⁹ http://sorozatgyilkosok.hu/Bundy/Bundy_eletrajz.html (2015.02.20.)

²⁰ Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés, Jelenkor Kiadó, Pécs, 2004, 73. oldal

Ilyen gyilkosságsorozat történt 1999. április 20-án, kedden az Egyesült Államokban, Colorado államban, a Columbine gimnáziumban, ahol a 18 éves Eric Harris és a 17 éves Dylan Klebold fegyverekkel és bombákkal felszerelve érkeztek reggel iskolájukba. Majd egy órán át tartó ámokfutásuk alatt, mely során főképp az iskola könyvtárában és ebédlőjében lövöldöztek 12 diáktársukkal és egy tanárukkal végeztek, további 23 embert pedig megsebesítettek.

A borzalomnak öngyilkosságuk vetett véget. Dylan és Eric a történetek előtt nem találta meg a közös hangot iskolatársaival, mindketten gyakori célpontjai voltak a csúfolódásoknak. Fekete viharkabátban jártak, furcsa zenét hallgattak, sok erőszakos számítógépes játékot játszottak. Korábban videofelvételeket készítettek magukról, amin elmondják tettüket a "kisemmizettek forradalmának" tekintik, egyetlen aggályuk az volt, hogy szüleiket boldogtalanná teszik majd az öldökléssel.

Ennél az esetről láthatjuk, hogy a szülők részéről nem érte őket olyan hatás, ami ennek a szörnyű tettek az alapja lett volna, annál inkább bizonyítást nyert, hogy az iskolatársaknak volt nagy szerepük a történetekben, ugyanis gyakori célpontjaik voltak az erőszakoskodó diáktársaknak, csúfolták, bántották őket. Mivel népszerűtlen diákok voltak, így nem válogathattak a barátok között. Hasonló tulajdonságaik miatt megértették egymást büntetésével, a közösen átélt terrorizálásnak köszönhetően kovácsolódtak össze, és kezdték el ennek a szörnyű tervnek a kidolgozását.²¹

A később interneten közzétett naplójukból - amelyek közel ezer oldalt tesznek ki- kiderült, hogy már hónapokkal korábban tervezték tettüket.

A naplóban arról panaszkodnak, hogy nincsenek barátaik, nem tudnak beilleszkedni.

Erik Harris a következőket írta: „Eljön a nap, amikor végre ölni fogok. Az iskolában legalább száz magányos ember van, ezeket nem akarom megölni, de az összes többinek meg kell halnia”.

A napló utolsó oldalán Klebold percről percre leírja a tervezett mészárlás fázisait: „Találkozás reggel 6-kor. 10.30-kor a szervezés véglegesítése. 11.09: Magunkhoz vesszük a fegyvereket. 11.12: Az öldöklés megkezdése. 11.16: Hazatérés. Hahaha”²²

6./ A sorozatgyilkosok sajátosságai

²¹ http://www.kulturpart.hu/lavor/16675/iskolai_meszarlasok_columbine_utan (2015.01.20.)

²² http://www.sg.hu/cikkek/46258/az_interneten_a_columbine_gyilkosainak_naploi (2015.04.03.)

Ezen a fejezeten belül több szempontot vizsgálok. Ezek egy része – így a fizikai megjelenés, társadalmi beilleszkedés, pszichikai előzmények, bűnügyi előzmények, szakmai beilleszkedés általános érvénnyel is jelentőséghez juthat valamennyi élet elleni támadást megvalósító bűncselekmények esetében, másik része speciálisan jelenik meg, mint az elkövető sajátos érzései és az áldozathoz fűződő személyes viszonyulása.

6.1. Fizikai megjelenés

„A sorozatgyilkosnak speciális fizikai ismertetőjegye nincs. Csupán egy átlagos külsejű ember.” Léteznek magas, közepes termetű, és alacsony elkövetők is. ²³ Például Dennis Nilsen brit és Edmund Kemper amerikai sorozatgyilkos is nagyon magas volt.

Csakugyan találunk az elkövetők között közepes méretű és alacsony elkövetőt is. Egyesek testesek, mint John Wayne Gacy, mások vékonyak, mint Albert Fish.

Ami a bőrszín, hajszín és szemszín illeti semmi sajátosság, vagy közös jellemző nincs közöttük. Létezik fekete, barna, szőke elkövető kék, zöld vagy sötét szemszínnel. Mint amilyenek az átlagos emberek is.

*„A bűnözői típusról szóló kriminológiai elméletek, - amelyek Cesare Lombroso elmeorvos nevéhez fűződnek, és melyek szerint a bűnöző természetben különbözik a normálisnak mondott embertől, és speciális fizikai adottságokkal bír - nem nyertek megerősítést az esetek felderítéseknél.”*²⁴

6.2. Társadalmi beilleszkedés

Nyilvános életet élő gyilkos típusról van szó, akik családapák, házastársak, férjek, kedves szomszédok és rendes kollégák.

Az egyén segítőkész, szimpatikus, kellemes benyomást keltő személy, aki gyakran jó humorérzéssel rendelkezik.

Ted Bundy például önkéntesen dolgozott egy öngyilkosokat segítő humán szervezetnél, telefonon próbált meg segíteni azoknak, akik öngyilkosságra készültek.

²³ A sorozatgyilkosok viselkedésének tanulmányozása. In: Sorozatgyilkosok 1. kézirat NKE

²⁴ A sorozatgyilkosok viselkedésének tanulmányozása. In: Sorozatgyilkosok 1. kézirat NKE

Ezzel szemben léteznek olyan elkövetők is, akik nem tudnak beilleszkedni a környezetükbe, a társadalomba és a családba sem, így magányos élik le életüket.

6.3. Pszichikai előzmények

Léteznek olyan személyek, akiket már kezeltek pszichológiai rendellenességgel. Ez a tényező akkor válhat fontossá a nyomozás során, ha találunk elkövetőt, akinek a viselkedéséből ez jól látható és később bizonyítható. ²⁵

6.4. Bűnügyi előzmények /nyilvántartott bűnözők/

Az elkövetők egy része rendelkezik bűnözői előélettel. Érdekes ugyanakkor, hogy nem feltétlenül személy elleni erőszakos, vagy szexuális indíttatású deliktumok azok, amelyek dominálnak. Így például az általam vizsgált ügyeknél betörés, rablás és magamutogatás került igazolásra. ²⁶

6.5. Szakmai beilleszkedés

Ha a sorozatgyilkosok szakmai múltjukat, foglalkozásukat vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy minden kategóriához tartozók léteznek. Ezáltal „*vannak jól és kevésbé jól beilleszkedők, mint a tanárok, orvosok, kutatók, sofőrök, katonák, tanulók, mint a kevésbé integrált emberek is, mint a csavargók, hajléktalanok és szegény körülmények között élők.*”²⁷

6.6. Sajátos érzések

Gyilkossági ügyekben az indíték általában gyűlölet, bosszúvágy, féltékenység, anyagi haszonszerzés vágya. A tettet tehát az áldozat iránt táplált negatív érzelmek váltják ki az elkövetőből.

A sorozatgyilkosok esetében viszont ezek az érzelmek nem léteznek az áldozatok irányába.

²⁵ A sorozatgyilkosok viselkedésének tanulmányozása. In: Sorozatgyilkosok 1. kézirat NKE

²⁶ A sorozatgyilkosok viselkedésének tanulmányozása. In: Sorozatgyilkosok 1. kézirat NKE

²⁷ A sorozatgyilkosok viselkedésének tanulmányozása. In: Sorozatgyilkosok 1. kézirat NKE

Az ő esetükben a motivációk teljesen eltérőek. Ez tekinthető a sorozatgyilkosok egyik speciális ismervének.²⁸

6.7. Az áldozathoz fűződő személyes viszonyulás

A „tipikus” gyilkosságnál a „gyilkos és áldozata között létezik valamilyenfajta személyes viszony.”²⁹

A sorozatgyilkosnál ez a viszonyulás nem mindig van jelen. Az áldozatra nem személyként, hanem tárgyként tekint. „Személye nem hordoz számára ellenérzéseket”.

*Az áldozat tárgyiasítása és elszemélytelenítése a sorozatgyilkos egyik tipológiai sajátossága.*³⁰

7./ Motivációs csoportok

E tényező vizsgálata kissé bonyolult és szerteágazó. Többféle vizsgálati szempont, és vélemény létezik a motivációs csoportok megalkotására, hiszen az eredmény az elemzett esetekből tevődik össze. Mivel lehetetlen minden megtörtént sorozatgyilkosságot egyesével analizálni, kielemezni, és mivel az elemzők különböző eseteket vettek szemügyre, ennek függvényében többféle vélemény megalkotására került sor. Meglátásom szerint minden vélemény fontos, hiszen rengeteg kérdéskör megoldatlan jelenleg is ebben a témában.

A szándékos bűncselekmény motívuma mindig valamilyen reális vagy vélt, esetleg torzult szükségletek kielégítésére irányul.

A tudatban minden elhatározást motivációs folyamat előz meg, amelynek során egyaránt fellépnek az elhatározást erősítő és gyengítő, attól visszatartó, vagy afelé lökő, taszító tényezők, míg végül is az erősebb motívum legyőzi a gyengébbet.³¹

7.1. A látnok

Ez a típus azért öl, hogy megakadályozzon egy számára előre megjósolt katasztrófát.

²⁸ A sorozatgyilkosok viselkedésének tanulmányozása. In: Sorozatgyilkosok 1. kézirat NKE

²⁹ A sorozatgyilkosok viselkedésének tanulmányozása. In: Sorozatgyilkosok 1. kézirat NKE

³⁰ A sorozatgyilkosok viselkedésének tanulmányozása. In: Sorozatgyilkosok 1. kézirat NKE

³¹ Bakóczi Antal: Az emberölés Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó Budapest 1984 284-353.o.

Herbert Mullin 13 embert ölt, meg miután –állítása szerint- a hangok azt mondták neki, hogy gyilkossággal akadályozhat meg egy földrengést Kaliforniában. Megállapíthatjuk, hogy ez a típus viszonylag ritka, a magyar elítéltek között nem találunk ebbe a kategóriába sorolható sorozatgyilkost.³²

7.2. A küldetéstudatos

A nemes lelkű sorozatgyilkos, aki bizonyos, számára immorális módon élő embereket gyilkos, és cselekedetével a társadalom haladását segíti elő. Valamilyen jól körülhatárolt kör tagjait szemlélik ki áldozatul. Tisztogatásként éli meg a bűntetteit. Ilyen áldozatok voltak a prostituáltak vagy egy bizonyos etnikum tagjai. Ezek a gyilkosságok általában nem szexuális indíttatásúak.

Klasszikus példa erre Gary Ridgway esete, aki közel 17 éven át gyilkolt nőket, főleg a társadalom peremén élő prostituáltakat, drogosokat. A házában vagy a teherautójában bestialisan megerőszakolta őket, majd az áldozatok holttestének többségét a folyóba dobta. 49 gyilkosságot vallott be.³³

Ezen gyilkosok tetteiket egy bizonyos küldetesként fogják fel, ezáltal nem alakul ki bennük bűntudat, megbánás, hiszen a jó és a rossz cselekedet összemosódik, racionális gondolkodásról ebben az esetben egyáltalán nem beszélhetünk.

Ebbe a kategóriába sorolnám még a Hasfelmetsző Jack néven ismertté vált londoni sorozatgyilkost, aki 1888-ban öt prostituálttal végzett. A híresztelések több gyilkosságról is beszámolnak, de a szakértők által öt biztosan összekapcsolódik, vagyis olyan tények nyertek bizonyítást, miszerint ugyanaz a személy követte el őket, így a többi esettől elválaszthatóvá válnak. A gyilkos tetteit rideg kegyetlenség jellemezte, sebészeti pontossággal távolította el a nők belső szerveit. Számtalan név merült fel az elkövetőre vonatkozóan, de senkire nem tudták rábizonyítani a bűncselekmények elkövetését. Hasfelmetsző Jack kilétét mindmáig homály fedi.

Különösen kegyetlen módszerekkel követett el gyilkosságokat Wolfgang Abel és társa Marco Furlan Olaszországban. Ők nem a gyilkolás örömeért, hanem ideológiai alapon választották ki

³² <https://www.psychologytoday.com/blog/wicked-deeds/201501/visionary-serial-killers-are-driven-inner-demons> (2015.03.30.)

³³ http://www.sorozatgyilkosok.hu/Ridgway/Ridgway_eletrajz.html (2015.04.02.)

áldozataikat. A két férfi felsőbbrendűnek tartotta magát másoknál, és úgy gondolták, hogy joguk van megölni a legalacsonyabb rendű embertársaikat, mint például drogosokat, prostituáltakat, homoszexuálisokat.

7.3. Az élvhajász

Ezen sorozatgyilkosoknál a motivációt az élvezet képezi. Olykor szexuális kielégüléssel is jár, de ez nem állapítható meg általános jelleggel, hiszen találunk olyan példát, amelynél a fizikai kontaktus sem valósul meg. Ilyen volt David Berkowitz esete, aki véletlenszerűen lőtt le autóban ülő fiatal párokat, majd anélkül hagyta el a helyszínt, hogy „megcsodálta” volna tetteit. Ebben az esetben az élvezetet maga az ölés váltotta ki. Ám létezik olyan sorozatgyilkos is, aki nem kifejezetten az ölésben látja az örömet, hanem az áldozat becserkészése, kínzása is mámoros élvezettel tölti el.³⁴

7.4 A hatalomittas

A leggyakoribb típusa a sorozatgyilkosoknak.

A hatalom megszerzése, átélése és gyakorlása jelent számára kielégülést. Nincs eszköze arra, hogy hatalomvágyát másképp élje meg, ezért egy másik szinten valósítja meg: embereket öl a hatalom megszerzéséért. Ekkor ugyanis az irányítás teljesen az ő kezében van, hiszen rajta múlik, hogy valaki tovább él vagy meghal. Ennél a típusnál a motiváció általában a gyermekkori bántalmazásokra, megaláztatásokra vezethető vissza, mivel a megélt sérelmek miatt gyengének érzi magát a gyilkos.

A hatalomátvételt az is jelzi, hogy összekapcsolja a rossz emlékeket a jelenlegi cselekményével, így áldozatain a múltban elszenvedett bánásmódot alkalmazza. Gyakran szexuális megaláztatással is jár, de az élvhajász típusal ellentétben itt a hatalom kinyilvánítása a cél és nem az élvezet.

Ezen típus inkább a férfiakra jellemző, akik dominanciájukat szeretnék érzékeltetni az áldozatukkal.

Példa erre Ted Bundy. Ő egyértelműen a hatalomittas kategóriába sorolható, hiszen az ő motivációja a hatalom kinyilvánítása és a másikon való uralkodás, ezzel magyarázható a

³⁴ <https://www.psychologytoday.com/blog/wicked-deeds/201501/visionary-serial-killers-are-driven-inner-demons> (2015.03.30.)

gyilkosságoknál alkalmazott durva bánásmód és a szexuális erőszak.

7.5 A *profitorientált*

Egyes felfogások szerint ez már nem sorozatgyilkos kategória, mert itt a gyilkos anyagi haszonszerzés reményében öli meg áldozatait. Így nem számít sorozatgyilkosnak, mivel a nyereségvágy a kiváltó ok, és nem a már fent említett élvezet vagy hatalom érzése.

Felmerülhet a kérdés bennünk, hogy ha valaki azért öl sorozatban, hogy pénzhez, értékekhez jusson, az nem tekinthető sorozatgyilkosnak?

Véleményem szerint, a motiváció ezekben az elkövetőkben is éppúgy megvan, mint a fent említett személyek esetében, csak éppen más indíttatású és jellegű. Ezért kell külön kategóriába sorolni, de mindenképpen szerepeltetni szükséges a főbb típusokban, hiszen az ember életének kioltása, mint bűncselekmény itt is megvalósul.

Ebben az esetben a cél az érték, profit megszerzése. Amint ez megvalósul nincs szüksége tovább az áldozatokra.

7.6. *Női sorozatgyilkosok*

Jó lenne azt hinni, hogy a nők nem képesek ilyen szörnyű tett véghezviteléhez.

Sajnos a következő példák pont ennek az ellenkezőjét bizonyítják: a nők is lehetnek sorozatgyilkosok, viszont ebbe a csoportba tartozó elkövetők száma nagyon csekély. Ezzel kapcsolatban pontos statisztikai adat nem található, de valószínűsíthető, hogy számuk nem haladja meg az 5%-ot.

7.6.1. *A halál angyalai*

Ők magukat angyalként tüntetik fel, csupán irgalomból és könyörületességből ölnek, hogy a szenvedéseiktől megszabadítsák az embereket. Sokszor gyerekeket, vagy idős betegeket. Nem jellemző rájuk a szadizmus, fájdalommentes módon ölnek, általában méreggel, vagy gyógyszermegvonással. Ezen elkövetők általában nővérek, vagy gondviselők, akiknek alkalmuk van véghezvinni a cselekményt, mivel közeli, napi kapcsolatban érintkezhetnek az áldozataikkal, akik magatehetetlen, beteg, fájdalomtól szenvedő, a felgyógyulás esélyét már elvesztett emberek.

A fekete angyal néven elhíresült Faludi Tímea 2000 május és 2001 február között nyolc idős embert ölt meg a Nyíró Gyula Kórház ápolónőjeként. A vádirat szerint F. Tímea morfium, kálium, és Seduxen- injekciót adott be áldozatainak, akik súlyos, főként gyógyíthatatlan, idős emberek voltak. Tetteinek célja a halálba segítés volt. A kriminálpszichológus szakértő magányos, önbizalomhiánnyal küzdő, álmvilágba menekülő személyiségnek írta le. Véleménye szerint az ápolónő munkája volt az önmegvalósítás egyetlen színtere, egyedül a munka hozott számára sikert. A pszichológus szerint azoknak a betegeknek adagolt több gyógyszert, akikkel közelebbi érzelmi kapcsolatban állt.

Az orvossalakértő szerint nem kóros elmeállapotú, hanem beszámíthatási képességgel rendelkező személy.

Az egyik szakértő közlése szerint a lánynak nem az volt az indíttatása, hogy embereket öljön, hanem hogy segítsen rajtuk.³⁵

7.6.2. *A fekete özvegyek*

Ők azok, akik csapdába csalják áldozataikat, majd a lehető legfifikásabb módon elteszik láb alól őket, kifejezetten pénzsóvárgásból. Általában élettársi kapcsolatot alakítanak ki a férfakkal, esetleg feleségül is mennek a vagyonos jelölthöz. Tettüket teljes egészében a nyereségvágy hajtja. Pénz, ház, értéktárgy megszerzése lebeg a szemük előtt, abban keresik a boldogságot, így minden bűntudat nélkül, furfangos vagy kegyetlen eszközök segítségével szabadulnak meg a férfaktól. A halál okát gyakran véletlen balesetként próbálják feltüntetni, továbbá váratlan, súlyos megbetegedés sújthat le az áldozatra. Ha nem bukna le, újabb férfit keresnek, bizalmukba férkőznek, majd mindent megtesznek annak érdekében, hogy a vagyont ők örököljék, aztán kitervelten, módszeresen megszabadulnak párjuktól.

Ebbe a kategóriába sorolnám özvegy Varga Sándorné szegedi lakost, akiről kiderült, hogy több embert ölt meg hidegvérrel. 1958-ban követte el első gyilkosságát. Akkor még Filó Margit néven ismert alkalmi munkás 1949-ben vett egy lakóházat. Ezután azon mesterkedett, hogy hogyan tudná kitenni a bérlőket otthonukból, hogy albérlőkkel népesítse be a szobákat, így több

³⁵ Faragó Ottó: Magyar sorozatgyilkosok (1900-2012) Oriold és Társai Kiadó Budapest, 2012 245-255.o.

pénzhez juthatna. Ez idő alatt férjhez ment Barna Mihályhoz, aki sokat betegeskedett és korán elhunyt. Gyilkosságra utaló nyom nem maradt utána. Későbbi áldozata az édesanyját ápoló asszony volt, akinek segítségéért ingyen albérletet biztosított, de édesanyja halála után nem tűrte tovább, ezért megfojtotta. Egy ajándékozási szerződés alapján az asszony minden vagyonát Vargáné örökölte.

A pénzéhes özvegy ekkor újra férjet keresett, és hozzáment Varga Sándorhoz. Végrendeletet készítetett a gyanútlan a 62 éves, életerős férfival, miszerint halála után a nő örökli minden vagyonát. Nem sokkal az esküvő után megmérgezte férjét és két hónappal a házasságkötés után már el is temette. Az események után visszaköltözött Szegedre, ahol szomszédjával Siegel Ilonával szeretette meg magát, olyannyira, hogy a nő az őt gondozó Vargánéra íratta házát. Két héttel később vele is végzett.

Szörnyű tetteinek egy 1968-ban óvatlanul elkövetett gyilkosság vetett véget. Akkor házának bérletét akarta kiköltöztetni, sikertelenül. Ezen feldühödve áldozatát összeverte, majd megfojtotta, de olyan nyomokat hagyott maga után, melyek alapján a rendőrség hamar megtalálta. A nyomozás során fény derült a többi szörnyű tetteire is.³⁶

8./ Indítékok

A sorozatgyilkosságok elkövetőit más szempont szerint is csoportosíthatjuk. Ilyen például azoknak a különleges indítékoknak a köre, melyek feltárása a legutóbbi idők bűnüldözéssel kapcsolatos kutatásainak fejlődésével vált lehetővé. Ezen indítékok együttesen, halmozottan lehetnek jelen a tett elkövetésekor, azzal, hogy egyikük vagy másikuk nagyobb hangsúlyt kap. Felismerésük nem egyszerű elméleti megfontolás alapján történik. Az ölési cselekmény indítékának megismerése törvényszerűen elvezet a tettes és az áldozat közötti korábbi kapcsolat, az áldozat bűncselekmény előtti magatartásának, illetőleg a bűncselekmény bekövetkezésében játszott szerepének, a tettes elkövetéskori lelkiállapotának, szándékának, bűnösségi fokának tisztázásához.³⁷

8.1. Szélsőséges ítélések utáni vágy

³⁶ Faragó Ottó: Magyar sorozatgyilkosok (1900-2012) Oriold és Társai Kiadó Budapest, 2012 35-36.o.

³⁷ Bakóczi Antal: Az emberölés Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó Budapest 1984 394-437.o.

Számtalan írást találunk azzal kapcsolatban, hogy a „sorozatgyilkos szexuálisan perverz”³⁸. Leszenszki Anna egyik tanulmányában azt írja, hogy „ennél többről van szó: minden érzékében perverz”.

Véleménye szerint a szexuális szándék az esetek többségénél dominál, de nem mindig és nem kizárólag. Az ilyen gyilkosok olyan szélsőségesen erős érzések után sóvárognak, melyeket összes érzékükkel átélhetnek és nem egyes-egyedül a szexuális élvezet által.

Azért vagyunk hajlamosak mindent ennek betudni, mert a többi beteges gyönyör nem hagy látható nyomokat a büntett helyszínén.

Nem lehet nyomokat találni a vizuális gyönyörről, és a kiadott hangokból eredő élvezet sem hagy feldolgozható nyomokat a helyszínen. Az áldozat sírása és könnyörgése vagy a fájdalom okozta kiáltások is az elkövető érzékeire hatnak.

Ide sorolható még a szaglás perverz élvezete, amit a megkínzott, megcsónkított test kipárolgása és a vér okozhat. Talán csak az ízlés élvezete hagy nyomokat, ha a gyilkos beleharap az áldozat húsába vagy iszik a véreből.

Ezzel szemben a nyomozás során több esetben spermanyomokat találtak az áldozat valamely testüregében, a testén vagy mellette.

Abban az esetben, ha teljes nemi aktus zajlott le a gyilkos és az áldozat közvetlen érintkezésével, levonhatjuk azt a következtetést, hogy egy olyan személyről van szó, aki aktív nemi képességekkel rendelkezik, de olyan áldozatokkal szeret érintkezi, akik elutasítják és viaskodnak, vagy akiket halálosan megkínoz.

Itt említeném meg Ted Bundy-t (Theodore Robert Bundy), aki egy vonzó fiatalember volt. Hódításai sikeresek lehettek, hiszen egy fiatal lánnyal élt élettársi kapcsolatban, szexuális életük is normálisnak volt tekinthető, de jobban szerette az erőszakos közösülést áldozataival. 1974-1978 között „tevékenykedett”. Feltételezések szerint közel ötven nőt erőszakolt meg, majd meg is ölte őket. Az áldozatok közös vonása volt, hogy fiatal, csinos és egyedülálló fehér nők voltak. A gyilkos módszere az volt, hogy felkötött karral kért segítséget a nőktől, parkokban, parkolóknál vagy a tengerparton. Kitűnő álcát biztosított neki megnyerő külseje. A hatóságok sokáig nem tudtak a nyomára bukkanni, de 1979-ben sikerült, halára ítélték.

„Azokban az esetekben, ahol a tettes a testen vagy mellette hagy spermanyomokat, az alábbi felvetések jöhetnek szóba:

³⁸ Leszenszki Anna: Sorozatgyilkosok (tanulmány)

- *Megkísérli a nemi érintkezést, de impotencia miatt nem sikerül és ennek dühében végez áldozatával*
- *Nem akar hozzáérni nemi szervével az áldozathoz és az önkielégülést az áldozat kínzása és megölése miatt érzett izgalom okozza*
- *A gyilkos áldozatán tárgyakkal követ el erőszakot pl: ceruza, üveg, faág*”³⁹

Ezek alapján láthatjuk, hogy a sorozatgyilkost extrém érzések keveréke hajtja, és ezt nem tudja erőszak nélkül elérni. Egyre erősebb kéjérzések után vágyik és ezért kész újra és újra ölni.

Több szakértő véli úgy, hogy a gyilkosok által „dolognak” nevezett áldozatok halál és szenvedése által okozott perverz örömmérs aligha gyógyítható, és a gyilkosok ezen típusa amíg lehet, addig nem hagyja abba.

A sorozatgyilkosok erkölcsi értékítélete abnormális és állandóan vágyainak kielégítését keresi.

Robert William Pickton 1949 őszén látta meg a napvilágot egy vancouveri lakótelepen. Szülei később egy sertéstelepet vásároltak, az egész család odaköltözött, állattenyésztéssel kezdtek foglalkozni. A csendes, zárkózott fiú imádta a levágásra szánt malacok visítozását és a rengeteg vér látványát. Szülei halála után, ő vette át a farm vezetését. A jövedelmező sertéstelep mellett megnyitotta a Malacka Palotája nevű kocsmát. Oda csalta a heroinfüggő nőket, akiknek szélvédőmosó folyadékot injekciózott a vénájukba, így kábítva el őket. Az áldozatokat megbilincselte, majd nemi aktus közben megfojtotta, hogy aztán kivéreztesse és kizsigerelje őket. A holttesteket ledarálta és megetette a sertésekkel.

27 rendbeli emberöléssel vádolták, de a bíró kérdésére, hogy valóban gyilkolt-e, így válaszolt: „Minden vád csak moslék!” Büntetőpere 2006 januárjában kezdődött, végül egyévi tárgyalás után hoztak ítéletet, életfogytiglani börtönbüntetést szabtak ki számára.⁴⁰

8.2. Erős törekvés a hatalomvágy kiélésére

A sorozatgyilkosok között találhatunk nagy számban olyat, aki arra vágyik, hogy mások felett uralkodhasson, hogy az eseményeket irányítani és manipulálni tudja.

Főként az elkövetés módjában jelenik meg, amikor kínozza és végez az áldozataival, az önigazolást célzó befolyásolás viszont állandóan jelen van, az elkövetés előtt, alatt és után is.

³⁹ Leszenszki Anna: Sorozatgyilkosok (tanulmány)

⁴⁰ Zsaru rendőrségi magazin XXIV. évfolyam 7. szám Hegedűs Péter, A rettegés farmja 28-29.o.

„Ed Kemper egy interjú során ezt nyilatkozta: Legfontosabb, hogy az események minden mozzanatát uralja, irányítsa.

Ő ezekben a helyzetekben érezte azt, hogy igazán él, és ez az átélés volt a fő célja. A fiatal lányok, akiket megkínzott majd megölt, aztán lefejezett, csak annak eszközei voltak, hogy átélhesse felsőbbrendű szerepét.”⁴¹

Édesanyja egyszer azt mondta neki, hogy az iskolás diáklányok túl jók számára, és ne is remélje, hogy udvarolhat nekik. Ed Kemper ezt sosem felejtette el. Az áldozataiban a jól nevelt, jómódú családból származó, komoly lányokat kereste. Csak azok a lányok érdekelték, akikre anyja megjegyzése vonatkozott, akik túl jók voltak hozzá képest. Nagyon merev, régi vágású úriember szerepébe bújott és a biztonságos autós érzetét keltette, aminek a lányok örültek és meg voltak arról győződve, hogy nincs mitől tartaniuk az autóban, amibe beültek. Amint a lány becsukta az utas oldali ajtót, már Kemper kezei között volt, mivel az olyan zárral volt felszerelve, amely az utas tudta nélkül blokkolta az ajtót. Innentől kezdve minden az ő irányítása alatt történt.⁴²

8.3. Népszerűség a médiában

Ez az az indíték, amelyet gyakran említenek az elkövetők az interjú és kikérdezések során. Nem tagadják: céljuk az ismertettség válása.

A sorozatgyilkosok többségét álneve teszi híresség, és kapcsolja össze az igazi elkövetővel. Az álnevek általában az elkövetőtől származnak, aki a sajtónak küldött leveleket úgy írja alá. Szeretik hallani a tetteikről szóló híreket, olvasni az újságot, amelyben a tett helyszínét mutatják. Ez adja meg számukra a hírnevet.⁴³

1966 októberétől volt jelen az amerikaiak életében „A Zodiákus” gyilkos. 1969-ig öt áldozattal végzett. Első áldozata egy egyetemista diáklány volt. Kegyetlenül végzett vele, tizenegy késszúrás utalt borzasztó dühére. Arcát rettentően összeverte. Alig egy hónapra rá beismerő levelet küldött a rendőrség részére, amelyben gyilkolási vágyáról írt. Saját magát nevezte el Zodiákusnak, leveleiben részinformációkat szolgáltatott a gyilkosságokról. Két évvel később egy szerelmespárral végzett, a kést fegyverre cserélte. Fél évvel később ismét egy fiatal

⁴¹ Leszenszki Anna: Sorozatgyilkosok (tanulmány)

⁴² Leszenszki Anna: Sorozatgyilkosok (tanulmány)

⁴³ Leszenszki Anna: Sorozatgyilkosok (tanulmány)

pár esett áldozatul. A rendőrségen kívül a sajtó is több levelet kapott a Zodiákustól, amiben részletesen mesélt ördögi tetteiről és annak körülményéről. Ebből levonták azt a következtetést, hogy főlényét szereti azzal bizonyítani, hogy rendszeresen tájékoztatja a rendőrséget gyilkosságai bizonyos részleteiről. Levelei mellé rejtjeles üzeneteket is csatolt, melyet háromfelé vágott, és a címzetteknek kellett összeilleszteniük. Utasítása az volt, hogy feladványát hozzák le a sajtóban, különben ismét ölni fog.

Az egyik titkosírást egy héten belül megfejtette egy kaliforniai tanár és felesége. Szerintük a levél így hangzik:⁴⁴

„Szeretek embereket ölni mert élvezetes élvezetesebb mint vadállatokat ölni mert az embert a legveszélyesebb minden vadállat közt a gyilkolás oly hihetetlen élményt jelent még élvezetesebb mint egy lánnyal lenni a legjobb része hogyha majd meghalok a paradicsomban fogok újjászületni és mindenki akit megöltem a rabszolgám lesz nem mondom meg nektek a nevem mert megpróbáljátok majd lelassítani vagy megakadályozni hogy további szolgákat gyűjtsek a halál utáni életemre ebeorietemethhpiti”⁴⁵

Az utolsó 18 betű jelentése ismeretlen maradt.

Ő ezt a módszert választotta, hogy neve máig fennmaradjon a köztudatba. Kiléte örök rejtély marad.

Íme néhány hírhed álnév:

A bostoni fojtogató / Albertod i Salvo/

Autópályás gyilkos / W.G Bonin /

Hasfelmetsző Jack /nem azonosított/

Zodiákus / nem azonosított/

Harisnyás fojtogató / C. Garcy/

A savfürdő gyilkos /John Haigh/

A híressé válás tehát gyakran lép fel motivációként a sorozatgyilkosoknál.

8.4. Gőgös önimádat

⁴⁴ Bűntények mindenkori bűnesetek 2012.07.27. Online: http://www.buntenyek.blog.hu/2012/07/27/zodiakus_a_gyilkos_aki_megusztja (2015.04.02.)

⁴⁵ Bűntények mindenkori bűnesetek 2012.07.27. Online: http://www.buntenyek.blog.hu/2012/07/27/zodiakus_a_gyilkos_aki_megusztja (2015.04.02.)

„Több sorozatgyilkosnál látható a túlzott önimádat. Vannak olyanok is, akik azt gondolják, hogy isteni hatalommal vannak megáldva. Ha környezetük nem ismeri el ezt a képességüket, vagy kigúnyolják őket emiatt, akkor frusztráltak lesznek, és mindenáron bizonyítani akarnak. Ez több az előző pontban említett népszerűség utáni váagnál, mivel az ilyen indítékúak nem elégednek meg a médiában való szerepléssel, azt szeretnék, ha az emberek elismernék őket, akik egy egész társadalmat rettegésben tarthatnak.”⁴⁶

Nagyon jól példa erre a már említett Ed Kemper esete, aki szinte szenvedett, hogy a környéken nem őt ismerik el a „legnagyobbként”. A tény, hogy a sajtó előnyben részesített egy hasonló gyilkost, annyira feldühítette, hogy végül feladta magát. Elfogása után örült, hogy tetteiről a legapróbb részletekig beszámolhat és a sajtóban megjelenhetett minden rémtette az összes borzalommal együtt.

8.5. Testük revitalizálása

Az elkövető általában fiatal áldozatokat választ ki magának. Egyes sorozatgyilkosok azt gondolják, hogy ha az áldozatok húsból vagy vérből fogyasztanak, akkor javítják egészségüket. A képzelgéseikhez az is hozzátartozik, hogy áldozataik elfogyasztásával átveszik életerejüket is. Ez az indíték nem mindig látványos, de a cselekmények száma nem hanyagolható el. Sajnos maga az ember már többször tett tanúbizonyságot erről a szörnyű oldaláról. Fontos kiemelni, hogy nem a még mindig létező ősi szokásról beszélünk, hanem az elkövető saját, tudatos és önző döntéséről, akik már elviekben civilizálódtak.⁴⁷

Példaként említem a hírhedt Báthory Erzsébet grófnőt, aki ezt a módszert azért alkalmazta, hogy megőrizze fiatalságát. Férje halála után, az öregedéstől félve durva technikát alkalmazott. A legenda szerint, amikor megütött egy haját fésülés közben megrántó lányt, annak vére a kezére csöppent. Úgy látta, hogy bőre szebb lett, azt hitte, megtalálta az örök fiatalság titkát. A lányt megölte és megfürdött a vérében. Ezután sorra gyűjtötte be áldozatait, később ivott is a vérükből.

1610. december 29-én letartóztatták, a csejteit várba befalazva tartották fogva haláláig.⁴⁸

⁴⁶ Leszenszki Anna: Sorozatgyilkosok (tanulmány)

⁴⁷ Leszenszki Anna: Sorozatgyilkosok (tanulmány)

⁴⁸ <http://www.sorozatgyilkosok.hu> (2015.03.30.)

8.6. Törvények tagadása

Az elkövető (kivéve az elmebetegeket) tudatában van annak, hogy tetteivel megszegi a szakdolgozatomban bevezetőjében már említett normákat. Bűncselekményt követ el különböző indítékokból abban bízva, hogy cselekedetük soha nem kerül felderítésre. Számukra a tudatosan áthágott törvények egy stabil megítélést jelentenek.

A tettük után, arra törekednek, hogy megszökjenek a felelősségre vonás alól.

Akkor mégis mi az oka merészségüknek?

A sorozatgyilkos úgy gondolja, hogy a törvények azokra vonatkozik, akik alá is vetik magukat annak, ő viszont nem tartozik ezen körhöz, ezáltal más megítélésben részesül.

Ő egy a társadalmi együttélést szabályozó megszorítások és kötelezettségek fölött álló személy. Saját törvényeket alkot, amelyek csak az ő egyénére vonatkoznak, ez pedig felsőbbrendűségéből következik. Elgondolásuk szerint az önalkotta törvények feljogosítják őt, hogy áldozatait alárendeltté tegye és döntsön életükről és halálukról.⁴⁹

9./ Elkövetési módok

A sorozatgyilkosok jelentős hányada rendelkezik a szervezett- és a szervezetlen cselekvés bizonyos formáival, habár a személyiségükre általában csak az egyik típus jellemző. Ahogy a gyilkosságok száma növekszik néhányuknál a szervezett viselkedést felváltja a szervezetlen. Eleinte óvatosan, megfontoltan cselekednek, később, amint a kényszereik eluralkodnak rajtuk felülírhatnak mindent és túlságosan magabiztossá, óvatlanná válhatnak. Így tehát a sorozatgyilkosoknak két típusát különbözteti meg a kriminalisztika, a szervezeten gyilkoló, illetve a szervezetlenül gyilkoló pszichopátákat.

9.1. A szervezeten gyilkolók - fegyelmezettek

Jellemző rájuk az átlagosnál magasabb intelligenciaszint, mely segítségével a gyilkosságokat pontosan megtervezik és meg is szervezik.

„Az intelligenciaszintet tesztekkel méri, ami a közepes intelligencia fokot 100 körülre teszi.

⁴⁹ Leszenszki Anna: Sorozatgyilkosok (tanulmány)

*A tanulmányozott fegyelmezett sorozatgyilkosok között a többség 100 feletti értéket mutat.*⁵⁰

Kimutatták, hogy a legtöbb sorozatgyilkos nagy megtiszteltetésben részesülő munkakört lát el. Sokan pszichológia, filozófiai témájú könyveket olvasnak, műveltek. Ez hozzásegíti őket ahhoz, hogy minden apró részlet figyelembevételével együtt egy jól működő módszer alapján elcsalják áldozataikat, majd a számukra élvezetet okozó módon megkínózzák, és kegyetlen módon megölik őket. Gyakran szimpatikus viselkedésük segítségével próbálják becserkészni áldozataikat. A másik ismert módszer a segítségre szoruló, ártatlannak tűnő személyiség eljátszása, mely által sokszor egyenes út vezet a szerepcseréhez, vagyis, hogy az áldozat személye kicserélődik. A bűncselekmény menetét általában végig az irányításuk alatt tartják és a törvényszéki tudományokat ismerve könnyebben semmisítik meg a nyomokat és a holttestek eltüntetésébe is nagy erőket fektetnek. Tetteiket nyomon követik a médiában és büszkék rá, mintha egy nagy feladatot vittek volna véghez. Nem egy esetben gúnyos jelekkel üzenik a társadalomnak és a hatóságoknak, hogy az áldozat az ő keze által halt meg. A hatalom és a siker érzését biztosítja számukra a sajtó és az emberek félelme. Örömmel hallják vissza, amikor a köznyelv egyfajta jelzővel illeti őket. Általában vannak barátaik, házastársuk, gyerekeik is, akik semmit sem vesznek észre a történelemből. Mindent megtesznek annak érdekében, hogy nehéz legyen elkapni őket és, hogy valódi kilétük azonosítható legyen. Természetesen az intelligencia és a ravaszság ténye nem a sorozatgyilkosok sajátossága, hiszen a társadalom jelentős része rendelkezik ezekkel a tulajdonságokkal, és ez az, ami előre viszi a tudomány és a technika fejlődését. Viszont a sorozatgyilkosságok felderítése esetében ez egy olyan szempont, amely fontos a nyomozás eredményes lefolytatásához.

”A sorozatgyilkosok általában elmebeteg, akik az életkioltás, a gyötetés által okozott kóros élvezet megszerzése miatt ölnek” – fogalmazta meg Végh József kriminálpszichológus. A gyilkosságot bestiális módon követik el, egy belső kényszer hatására, melynek nem tudnak ellenállni. A gyilkos hajlamot súlyosan zavart szexuális torzulások is jelzik. De a valóságban, a mindennapi életünkben nem mindig könnyű észrevenni az árulkodó jeleket, hiszen a legtöbb sorozatgyilkos beleolvad a környezetébe. Amikor mégis napfényre kerülnek rémtettei, az ismerősök, szomszédok, sok esetben a közvetlen hozzátartozók is barátságos emberként emlegetik az illetőt.⁵¹

⁵⁰ A sorozatgyilkosok viselkedésének tanulmányozása. In: Sorozatgyilkosok 1. kézirat NKE

⁵¹ Kassai Tini: A sorozatgyilkosok köztünk élnek. Origo 2010.10.22.
<http://www.origo.hu/archivum/20101022-a-sorozatgyilkosok-koztunk-elnek.html> (2015.02.11.)

9.2. Szervezetlen gyilkolók - fegyelmetlenek

A szervezeten gyilkolókkal szemben az átlagosnál alacsonyabb intelligenciaszinttel rendelkeznek és tetteiket spontán, minden előzetes tervezés nélkül, az akkor megszülető készlet hatására követik el. Az előző típussal ellentétben nem specializálódnak egy áldozattípusra, hanem a megfelelő alkalmat kihasználva csapnak le áldozataikra. Ettől függetlenül vannak jól bejáratott és kedvelt módszereik, útvonalai, amelyeken nagy valószínűséggel az áldozatokra vadásznak. Nem áll tőlük távol a halottgyalázás és a kannibalizmus sem. Néhány esetben a holttestet is a tett helyszínén hagyják, a nyomok eltüntetésével pedig egyáltalán nem foglalkoznak. Furcsa módon mégis nagy eséllyel kerülnek a leleplezés, mivel állandó mozgásban vannak. Általában nem közösségi emberek, ismerőseik számára furcsának tűnnek és gyakran mentális problémákkal küzdenek. Gyilkosságaik súlyával nincsenek teljesen tisztában és az emlékeik is hiányosak róluk.

A fegyelmetlen elkövető mentálisan beteg, patológiai beteg, aki váratlan ösztönöket követ, ami miatt szinte lehetetlen megfékezni őket.

Az ő esetükben a bűncselekmények számának növekedésével egyáltalán nem fejlődik a szervezési képességük.

Magyar sorozatgyilkosokra vonatkozó néhány megállapítás elmeorvos-szakértői vizsgálati eredményekből, illetve bírósági ítéletekből:

„Nehezen viseli a frusztrációt, feszültséget, intoleráns, a sérelmeire hajlamos összpontosítani, agresszív képzeletű feszült indulati állapotot idéznek elő, lényeges számára, hogy a különböző sérelmeit okozó személyeket megbüntesse. Jellemző rá az „intolerancia – kíméletlenség – düh – feszültség” pszichés történet sorozat, illetve mechanizmus. Szexuális életében zavartság van, de azt igyekszik leplezni.”

„Diszharmonikusan fejlődött, kiegyensúlyozatlan személyiség, érzelmi, indulati életének labilitásával, alacsony feszültségtűrő, kudarc-tűrő képességgel, feszültségkezelési, indulatszabályozási, agressziókezelési nehézségekkel, kapcsolati, kötődési nehézségekkel, súlyos adaptációs problémákkal, rendszeres és időszakonként túlzott mértékű szeszital fogyasztással, ismételt normasértésekkel.”⁵²

⁵² Faragó Ottó: Magyar sorozatgyilkosok (1900-2012) Oriold és Társai Kiadó Budapest, 2012 335.o.

10. / Női sorozatgyilkosok további jellemzői

A halál angyala és a fekete özvegy jelzővel ellátott elkövetőkön kívül találunk olyat, aki csupán kéjvágyból, vagy szadista hajlamainak kiélése miatt gyilkol.

Ilyen eset történt 1954-ben Törökszentmiklóson, ahol 1 év leforgása alatt 5 lánygyermek tűnt el addig ismeretlen körülmények között.

A különös eseménysorozat akkor vette kezdetét, amikor a 11 éves Marika vásárolni indult otthonról, ám soha nem tért haza. Aztán őt követte még 4 lánygyermek, akik 13-17 év közöttiek voltak. A rendőrség értetlenül állt az eset előtt, hiszen ebben a városban a bűncselekmények egyáltalán nem történtek. A lányok hasonló körülmények között tűntek el, mind vásárolni indultak otthonról, de semmilyen egyéb más információ nem állt a nyomozók rendelkezésére, így a rendőrségnek gyanúsítottja sem volt.

Az utolsó áldozatjelölt erősebb volt a gyilkosnál, így ki tudott szabadulni fojtó karjai közül, aminek köszönhetően elvezette a rendőröket az elkövetőhöz, a 20 éves Jancsó Ladányi Piroskához.

A ház tornáca alatt egy betonlappal fedett kutat találtak, ami Piroška sötét bűneinek bizonyítékát temette magába: mind az öt lány holtteste ott feküdt a kút mélyén.

A nyomozók Piroskát és anyját kihallgatták, ahol nem tisztázódott teljes mértékben az anya szerepe, de azt megállapították, hogy mindenképpen tudott a bűncselekmények elkövetéséről. A kihallgatás során Piroška beismerte, hogy a házukba csalta a lánygyermeket, megfojtotta őket, hogy a holttesteken kiélhesse kéjvágyát.

A vizsgálatok és a tárgyalás során a lány végig közömbös volt. Az orvosok megállapították, hogy bár személyisége torzult, a gyilkosságok elkövetésekor tisztában volt cselekedetei súlyával. Az igazságügyi orvosszakértő és elmeorvosszakértő megállapításai szerint – alacsony iskolázottsága ellenére – az átlagosnál magasabb értelmi képességekkel rendelkezett. Erkölcsileg züllött életmódja ellenére érdeklődött a költészet, az irodalom iránt. Személyiségét a magába fojtott indulat, a hideg kegyetlenség jellemezte, és az a feszültség, amellyel indulatait és érzelmeit fékezte.

A Legfelsőbb Bíróság Jancsó Ladányi Piroskát, a leghíresebb magyar női sorozatgyilkost halálra ítélte, 1954. december 12-én felakasztották.

„...Szinte undorodom saját magamtól, de inkább követtem volna el még több gyilkosságot, mint ilyen szégyenbe estem. Siratom az öt gyermeket, akiknek kora ifjúságukban miattam kellett meghalni és az öt anyát. Szívből bánom, amit tettem, de most már tudom, hogy késő...”⁵³

Jancsó Ladányi Piroska

A tiszazugi gyilkosságok

1929. július végén értesült a közvélemény arról a gyilkosságsorozatról, ami a „tiszazugi gyilkosságok” néven vonult be a magyar köztudatba. 1929 áprilisában a szolnoki ügyészség egy névtelen lehet kapott, amely arról szólt, hogy bizonyos személyek légyapapírból kiáztatott arzénal mérgezték meg hozzátartozóikat. A mérge az egyik bábaasszonytól származott, aki az egész környéket ellátta vele. A légyapapíros módszer az 1880-as években terjedt el Magyarországon. A tiszazugi perek kapcsán tudunk olyan előzményről, amely arról számolt be, hogy több asszony is előzőleg macskán próbálta ki a légyapapírról leolvasztott mérge hatékonyságát.

Mindenekelőtt említést kell tennünk az áldozatok köréről, akiket a következő kategóriába sorolhatunk:

- *„Csecsemők, néhány napos kortól néhány hetes korig. Ebben az esetben a születésszabályozás sajátos módszeréről volt szó, hiszen az áldozatok nagyrészt olyan családba születtek ahol már több, legalább 3-4 gyermek volt.*
- *Nyomorék gyermekek, akik felépülésében nem bíztak.*
- *Beteg, magatehetetlen, gondozásra szoruló felnőttek.*
- *Az első világháborúból sérülten hazatérő férfiak, apák, akik fél lábbal, vakon tértek haza a frontról.”⁵⁴*

Ezen túlmenően fontos beszélnünk a bába központi szerepéről.

„Az elkövetett bűncselekmények során nagy szerepe volt Fazekas Gyuláné Oláh Zsuzsannának, aki nem más volt, mint a nagyrévi bába. Mivel az egészségügy fejlődése ellenére sem voltak megfelelőek a

⁵³ Faragó Ottó: Magyar sorozatgyilkosok (1900-2012) Oriold és Társai Kiadó Budapest, 2012 73.o.

⁵⁴ Faragó Ottó: Magyar sorozatgyilkosok (1900-2012) Oriold és Társai Kiadó Budapest, 2012 13-16.o.

körülmények, nem volt orvos, patika és szociális gondozó, így az emberek gondjaikkal csak a bábához tudtak fordulni. A bába ugyanis a faluban rengeteg szerepkört ellátott a különböző intézmények hiányában: terhes-gondozás, járványszemle, halottkémként való részvétel, piócázás, körülmetélés, füllyukasztás, magzatelhajtás, keresztelő, felmerülő nemi problémák esetén tanácsadás, állatgyógyítás. Mivel fontos szerepet látott el a falu életében, így sok mindent tudott az ott élőkről, neki mondták el minden problémájukat és egy olyan „hálót” tudott kialakítani, melynél szükség esetén mindig hozzá fordultak az emberek, problémájukkal őt keresték meg.”⁵⁵

Méreggel látták el a falu közösségét, és egyikük másikuk egyenesen buzdított a magzatelhajtásra, megvilágítva ezzel a könnyebb élet lehetőségét.

Hasonlóan fontos szerepet játszott az asszonyok funkciója. Ők tárgyaltak a bábákkal, ők adták be a mérget az áldozatoknak. Kihangsúlyozandó, hogy feleség megölése a férj részéről egy esetben sem fordult elő, a férfiak csak tanúként, vagy passzív társtettesként szerepeltek a perekben.

Felmerülhet a kérdés bennünk, hogy ha nem egy személy követte el ezeket a gyilkosságokat, akkor miért említjük a sorozatgyilkosságok körében? Ennek a magyarázata a következő: igaz, hogy nem tipikus sorozat-elkövetésről beszélünk, hiszen nem egy meghatározott személy az elkövető, hanem körülbelül 50 fő, de ez esetben a sorozatjelleg magából a módszerből fakad, vagyis, hogy a gyilkosságokat arzénnel való megmérgezéssel hajtották végre.

A bábaasszony a büntetőeljárás során öngyilkosságot követett el, ezért az ő büntetőjogi felelősségre vonása nem következhetett be. Mivel az elkövetők mindegyike tőle szerezte be a mérget, így megállapítható a bűnsegédi magatartása, hiszen körülbelül száz ember haláláért volt közvetett módon felelős.⁵⁶

11./ Sorozatgyilkos párok

A sorozatgyilkos általában magányos, aki ragaszkodik ahhoz, hogy egyedül érezze azt a „szenzációt”, amit a bűncselekményeitől vár. Ennek ellenére van, hogy párok jönnek létre, ami két személyből tevődik össze. Ezek a párok megalakulhatnak férfi és nő között, két férfi és két nő között.

11.1. Nő – férfi páros

⁵⁵ Kis Katalin: A tiszazugi gyilkosságok az emberölés tükrében c. dolgozata alapján

⁵⁶ Kis Katalin: A tiszazugi gyilkosságok az emberölés tükrében c. dolgozata alapján

Ebben a felállásban elkövetett eseteknél a nők feladata gyakran az áldozat becserkészése, aki szerepet játszva különféle ürüggyel magára vonja a figyelmet, különösen a gyerekek és nők figyelmét.

Fizikai segítséget is nyújthat a férfinak, hiszen megkötözheti az áldozatot, elszállíthatja és a holttest eltüntetésében is részt vehet.

Az esetek nagy részében a nő egy érzelmi társ, házastárs vagy élettárs.⁵⁷

A következő történet egy kanadai házaspárról szól. Paul Kenneth Bernardo és Karla Homolka jó benyomást keltő, kedves emberek voltak, akik kellemes munkahellyel rendelkeztek és családi szeretettel körülvéve éltek. Ennek ellenére a férj perverz volt, felesége pedig a bűntársává szegődött. Fiatal lányokra vadásztak, akiket Paul megerőszakolt, megkínzott majd megölt. A felesége mindenben segítségére volt, általában fényképeket készített a bűncselekmény lefolytatásáról. A férfi 23 évesen egyedül kezdte ténykedését, akkor a késő esti órákban szedte áldozatait, akik hazafelé tartó fiatal lányok voltak. Őket megerőszakolta, de nem ölte meg. Később Karla segítségével, különböző módszerek bevetésével szedték áldozataikat, akiket megkínzottak, többször megerőszakoltak és megöltek. A bűncselekmény elkövetése után eltüntették a holttesteket, és úgy éltek tovább, mintha mi sem történt volna. Letartóztatásuk után külön- külön ítélték el őket, mivel Karla hajlandó volt tanúskodni férje ellen.⁵⁸

11.2. Férfi- férfi páros

„Felosztják a feladatokat, mind a ketten közreműködve a kínzásban, ölésben. Egyesek kizárólag pedofilok, mások női áldozatokat keresnek, némelyek kannibálok. Együttműködésük főként azért jön létre, hogy egyesítsék erejüket a feladatok végrehajtásánál.”⁵⁹

Henry Lucas és Ottis Toole a homoszexuális pár több száz gyilkosságot követett el együtt. A két férfi a gyilkolásban látta a legnagyobb élvezetet, de nem volt kedvenc elkövetési módjuk. Korra, nemre tekintet nélkül öltek. Életfogytiglani börtönbüntetésüket töltve haltak meg a börtönben.⁶⁰

⁵⁷ A sorozatgyilkosok viselkedésének tanulmányozása. In: Sorozatgyilkosok 1. kézirat NKE

⁵⁸ http://www.sorozatgyilkosok.hu/Bernardo/Bernardo_eletrajz.html (2015.03.30.)

⁵⁹ A sorozatgyilkosok viselkedésének tanulmányozása. In: Sorozatgyilkosok 1. kézirat NKE

⁶⁰ http://www.sorozatgyilkosok.hu/Lucas/Lucas_eletrajz.html (2015.04.07.)

11.3. Nő- nő páros

„A nő-nő páros esetében, ők vagy sokan közülük munkatársak, általában csapatban dolgoznak.”⁶¹A két elkövető közül az egyik mindig dominánsabb, határozottabb és mindenre képes célja elérése érdekében. A másik elkövető, mint mellékszereplő van jelen az eseményeknél, segítséget nyújt a gyilkosságokban.

12./ Férfi és női elkövetők összehasonlítása

A szakdolgozat elején utaltam arra, hogy nemek szerint is szükséges vizsgálni a sorozatgyilkosságok elkövetőit. Míg az előző fejezetben a nő és a férfi együtt volt jelen a gyilkosságoknál, addig ezen fejezeten belül az egyedüli elkövetés különbségeit és hasonlóságait részletezem, mind a nő, mind a férfi esetében.

12.1. A tett végrehajtásában rejlő különbségek

Az első nagy különbség, amit meg kell említeni, az az út, amelyen keresztülmennek, hogy végrehajtsák a gyilkosságokat. Szinte az összes női sorozatgyilkosról elmondható, hogy nagyon ravasz és figyelmesen tervezi, majd hajtja végre a gyilkosságokat. Az áldozat felé való közeledésük nyugodt, és előre megfontolt. Figyelnek a részletek kidolgozására és nem fegyverük az erőszak. Egyes felmérések szerint a gyilkosságok 80%-át méreggel követik el. Míg a férfiaknak szükséges a fizikai érintkezés és a szemtől szemben való találkozás, így ők általában lőnek, szúrnak vagy megfojtják áldozataikat. A férfiak cselekménye szinte mindig erőszakos, kegyetlen és a végére vérfürdővé válik.

12.2. Viselkedésbeli különbségek

Mint már fentebb említettem a női elkövetők sokkal finomabb és feltűnés mentesebb módszert választanak, mint az agresszív férfiak. Ennek eredményeként megállapítható, hogy a férfiak „karrierje” csupán néhány hónapig tart, de legfeljebb 2-3 évig. Ezzel szemben a nők akár 6-8 évig is észrevétlenül tevékenykednek.

⁶¹ A sorozatgyilkosok viselkedésének tanulmányozása. In: Sorozatgyilkosok 1. kézirat NKE

12.3. Áldozataik

A női sorozatgyilkosok áldozatai áldalában ismerősök vagy közeli családtagok. Az elkövető pedig ezek alapján lehet rokon, szomszéd, nővér vagy a gondozó. Ebből megállapítható, hogy közeli kapcsolatot ápol a kiszemelttel, ismeri a napi szokásait, feltűnés keltés nélkül tud beavatkozni életébe. A férfi elkövetők általában nem ismerik áldozatukat és véletlen kiválasztás alapján követik el tettüket.

12.4. Motívumok

Amellett, hogy az áldozatok, a motívumok is nagyon eltérőek lehetnek. A nők általában valamilyen profit elérésének reményében ölnek, vagy a bosszú hajtja őket, míg a férfiak körében kevésbé találunk efféle motivációs forrásokat. Ők inkább az élvezetek megélése és bizonyos szintű kielégülés nyérése miatt követik el tettüket.

12.5. Hasonlóságok

Bár úgy tűnhet, hogy nem találhatunk közös pontot a 2 nem elkövetői között, ennek ellenére mégis létezik 3 hasonlóság.

Az első, hogy képesek bemutatni magukat normális polgároknak, hiszen a sorozatgyilkos lehet szomszéd, barát és még családtag is.

A második hasonlóság, hogy legyen szó nőről vagy férfiről, de aki ilyen szörnyű tett elkövetésére hajlandó és képes, az nagy valószínűséggel pszichopata, tehát személyiségzavarral küzdő ember.

A harmadik közös jellemző, hogy mivel pszichopaták, így hiányzik belőlük a lelkiismeret és a bűntudat, mint alapvető emberi érzelem.⁶²

⁶² <http://brookeclukey.blogspot.hu/2013/02/female-vs-male-serial-killers.html> 2015.02.11.

Megjegyezni kívánom az eddigi megállapítások után, hogy azok természetesen általánosnak tekinthetők, hiszen akadnak kivételek, vagy éppen a nyomozóhatóságok kijátszására válhatnak módszereket és taktikákat az elkövetők.

Összegzés

Szakedolgozatom elsődleges célja az volt, hogy választ kapjak a megtörtént sorozatgyilkosságok miértjeire, hogy bemutassam a már megtörtént eseteket, azokon keresztül keresve az összefüggéseket. A kutatómunkám során megállapítottam, hogy egyértelmű, konkrét jellemzés nem alkotható az elkövetőkről. Minden eset más és más, minden esetet egyenként kell vizsgálni. Megállapítható, hogy az elkövetők általában személyiségzavarral, mentális problémával küzdő egyének, akik számára a morális kontroll ismeretlen vagy életük folyamán azzá vált. Látható, hogy vannak közös jellemzők, hasonló indítékok, motivációk, de egyértelműen, egy bizonyos séma alapján jellemezni nem lehet és véleményem szerint nem is szabad a gyilkosokat. Ha mégis így tennénk, akkor jelentéktelennek tűnő, ám fontos részletek mellett mennénk el.

Megjegyezni kívánom még ezen túlmenően a média szerepét, ami véleményem szerint nem mindig pozitív. Rengeteg film, játék készült megtörtént eseteket felhasználva, de nem lehetünk abba biztosak, hogy ezek mindig hasznosak, hogy a filmek üzenete mindenkinél megfelelően csapódik le. Időnként gondolni kell ártó voltukra is, hiszen hatásukra hajlamosak lehetnek csodálni a filmben játszó szereplőket, akik teret engednek saját vágyaiknak és figyelmen kívül hagyják a mindennapi élet szabályait. Ennek lehet a következménye, hogy átültetik a valóságba, és utánozni akarják ezeket az erőszakos tetteket. Nem szabad megfeledkezni arról, hogy ezek a jól kivitelezett alkotások csupán a szórakoztatást szolgálják.

A sorozatgyilkos tehát a társadalomnak egy olyan szegmense, akit nem lehet észrevenni, nem lehet kiszámítani, és felkészülni sem belőle. A kutatómunkám során szerzett ismeretek birtokában sem tudok az elkövetők fejével gondolkodni, de nem is akarok. Éppen ez az oka annak, hogy maradtak feltáratlan kérdések bennem, amire a választ egy dokumentációban sem találtam meg. Hogy miért? Azért, mert nincs rájuk válasz. Az emberiség számára ez egy megoldatlan kérdéskör marad. Szerencsére az átlagos emberek számára ezek a szörnyű tettek távol esnek a mindennapok monotonitásától.

Bibliográfia

Felhasznált irodalom:

- Csemáné Váradi Erika – Gilányi Eszter – Görgényi Ilona – Gula József – Jacsó Judit – Lévy Miklós – Sántha Ferenc: Magyar Büntetőjog Különös részi ismeretek Miskolci Egyetemi Kiadó, 2014
- Bakóczy Antal: Az emberölés Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó Budapest, 1984
- Thomas Müller: Bestiális emberek Sorozatgyilkosokkal négy szemközt Dialóg Campus Kiadó Budapest-Pécs, 2013
- Faragó Ottó: Magyar sorozatgyilkosok (1900-2012) Oriold és Társai Kft. Budapest, 2012

- Gönczöl Katalin – Kerecsi Katalin – Korinek László – Lévy Miklós (szerk): Kriminológia-Szakkriminológia Complex Kiadó Budapest, 2006.
- Gönczöl Katalin: A visszaeső bűnelkövetők tipológiája; Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó Budapest, 1980
- Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés, Jelenkor Kiadó, Pécs, 2004
- Havas Henrik: Könyörtelenek Éltre ítélt gyilkosok; Libri Kiadó Budapest, 2012
- Norman Lucas: Szexgyilkosok, Új vénusz lap- és könyvkiadó Budapest, 1994
- Zsaru rendőrségi magazin XXIV. évfolyam 7. szám Hegedűs Péter, A rettegés farmja
- Leszenszki Anna: Sorozatgyilkosok (tanulmány)
- A sorozatgyilkosok viselkedésének tanulmányozása. In: Sorozatgyilkosok 1. kézirat NKE
- Kis Katalin: A tisztázott gyilkosságok az emberölés tükrében c. dolgozata alapján

Internetes források listája:

http://www.kulturpart.hu/lavor/16675/iskolai_meszarlasok_columbine_utan (2015.01.20.)

Kassai Tini: A sorozatgyilkosok köztünk élnek. Origo 2010.10.22.
Online: <http://www.origo.hu/archivum/20101022-a-sorozatgyilkosok-koztunk-elnak.html> (2015.02.11.)

<http://brookeclukey.blogspot.hu/2013/02/female-vs-male-serial-killers.html> (2015.02.11.)

http://sorozatgyilkosok.hu/Bundy/Bundy_eletrajz.html (2015.02.20.)

http://www.sorozatgyilkosok.hu/Bernardo/Bernardo_eletrajz.html (2015.03.30.)

<https://www.psychologytoday.com/blog/wicked-deeds/201501/visionary-serial-killers-are-driven-inner-demons> (2015.03.30.)

<http://www.sorozatgyilkosok.hu> (2015.03.30.)

<http://www.mayhem.net/Crime/serial.html> (2015.04.02.)

http://www.sorozatgyilkosok.hu/Ridgway/Ridgway_eletrajz.html (2015.04.02.)

Péró Eszter: Egy sorozatgyilkos elméje Arsboni jogi folyóirat 2014.09.03.
Online: <http://www.arsboni.hu/egy-sorozatgyilkos-elmeje.html> (2015.04.02.)

Bűntények mindenkor bűnesetek 2012.07.27. Online:
http://www.buntenyek.blog.hu/2012/07/27/zodiakus_a_gyilkos_aki_megusztta (2015.04.02.)

<http://www.ajk.pte.hu/files/file/doktori-iskola/kulcsar-gabriella/kulcsar-gabriella-vedes-ertekezes.pdf> (2015.04.02.)

http://www.sg.hu/cikkek/46258/az_interneten_a_columbine_gyilkosainak_naploi
(2015.04.03.)

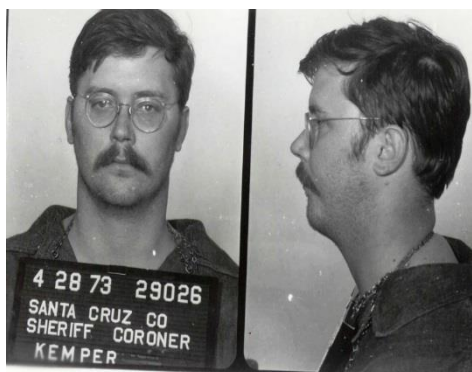
Fényképmelléletek forrásai:

http://www.en.wikipedia.org/wiki/Edmund_Kemper (2015.04.02.)
<http://www.biography.com/people/ted-bundy-9231165> (2015.04.02.)
<http://www.murderpedia.org/female.F/f/faludi-timea.htm> (2015.04.02.)
<http://www.hotdog.hu/vagohid/koztunk-jarnak/csikatilo-andrej-romanivicsthe-rostov-ripper-1936-10-16-1994-02-16-53-aldozat> (2015.04.02.)
<http://www.murderpedia.org/male.B/b/bernardo-paul-photos-2.htm> (2015.04.02.)
<http://www.magartudat.com/83-evvel-ezelott-robbantotta-fel-matuska-szilveszter-a-biatorbágyi-vasuti-viaduktot/> (2015.04.02.)

Felhasznált jogszabályok:

- 2012.évi C. törvény A Büntető Törvénykönyvről

Fényképmelléletek

1. Edmund Kemper
4. Andrej Romanovics Csiktilo
„rosztovi rém”
<http://www.hotdog.hu/vagohid/koztunk-jarnak/csiktilo-andrej-romanovicsthe-rostov-ripper-1936-10-16-1994-02-16-53-aldozat>

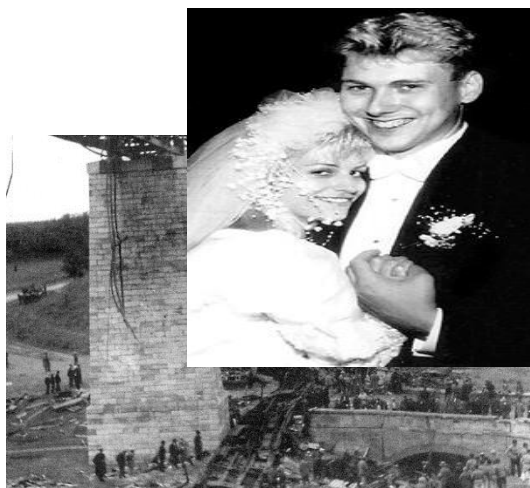
2. Theodore Robert „Ted Bundy”
<http://www.biography.com/people/ted-bundy-923116>

3. Faludi Tímea „a fekete angyal”
<http://www.murderpedia.org/f/faludi-m>

6. Matuska Szilveszter
<http://www.magartudat.com/83-evvel-ezelott-robbantotta-fel-matuska-szilveszter-a-biatorbágyi-vasuti-viaduktot/>

5. Karla Homolka és Paul Bernardo
<http://www.murderpedia.org/male/B/b/bernardo-paul-photos-2.htm>
7. A biatorbágyi viadukt
<http://www.magartudat.com/83-evvel-ezelott-robbantotta-fel-matuska-szilveszter-a-biatorbágyi-vasuti-viaduktot/>